

pogled na nov trg skupnosti

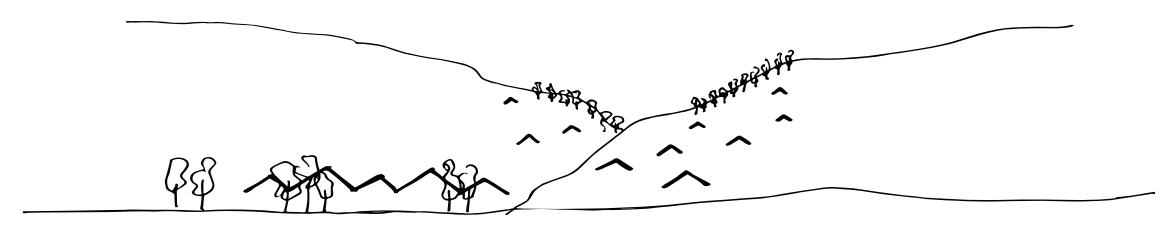
TRG SKUPNOSTI

Idejna zasnova skupnostnega prostora krajanov v Podčetrtku

magistrsko delo . Univerza v Ljubljani . Fakulteta za arhitekturo . 2023

Tjaša Amon

mentor: prof. mag. Tomaž Krušec, univ. dipl. inž. arh.
somentor asist. Miha Munda, mag. inž. arh.
konzultant za konstrukcije: doc. dr. David Koren, univ. dipl. inž. grad.

kontekst: niz povezanih dvokapnic s silhuetami posamičnih dvokapnic v ozadju

skupnostni prostor, tako imenovan trg skupnosti, prostor, ki spodbuja interakcije

podolgovato območje obravnave

razrez območja na prečne trakove

»Everyone wants to be accepted, wants to belong, wants to have a place of his or her own.«
»Vsi želijo biti sprejeti, želijo pripadati, želijo imeti svoje mesto.«
- Herman Hertzberger (2016) .

Verjetno bi se vsak strinjal z besedami Hermana Hertzbergerja. občutek pripadnosti je del naše narave, brez tega se počutimo izgubljeno in neizpolnjeno. V prvi vrsti za občutek pripadnosti poskrbijo ljudje, ki nas obkrožajo. Poleg tega pa so pomemben dejavnik tudi prostori, v katerih se tvorijo medčloveške vezi, ki posameznika definirajo. Svoja vrtičevska in osornošolska leta sem preživela v Podčetrtku, v manjšem kraju, ki je sicer zelo dobro poznan po svoji turistični ponudbi tako v Sloveniji kot tudi po Evropi. Se posebej v zadnjih letih studija sem opazila, da je precejšen delež investicij Občine Podčetrtek namenjen širitvi turistične ponudbe. Osredotočenost na turizem, dober podjetniški sistem na bližnjem območju, ki ustvarja mnogo delovnih mest, in nove bivaljske kapacitete uspejo zadržati mlade generacije Podčetrččanov, pa čeprav je kraj kar precej oddaljen od večjih mest. Z mlajšimi generacijami pa prihajajo tudi nove potrebe in iskanja novih načinov povezovanja skupnosti. Le-to se kaže v sarnoiniciativnih pobudah mlajših krajanov, ki si želijo trdne skupnosti, a kvalitete prostora za to ni.

Podčetrtek sicer ima dom krajanov, a je prostor neustrezen do te mere, da zadnje desetletje večino časa sarnava. Dom krajanov je mansardni prostor gasilskega doma, ki je težje dostopen, skrit pred očmi javnosti in neprimeren za dejavnosti, ki se trenutno odvijajo v kraju. Posledično so se družabne aktivnosti preselile na druge lokacije, kot na primer v Klet Občine, na otroška igrišča stanovanjskih blokov, v športno dvorano ali pa v kulturne domove sosednjih občin. Skrajni čas je, da pestro dogajanje v občini pokuka iz svojih »skrališč«.

KONTEKST

Ožje območje umestitve je stičišče med starim vaškim jedrom in novim delom Podčetrčka. Hkrati je to prehod med dvema tipologijama stavb, med klasičnimi volumni dvokapnic starega dela in novejšimi volumni večjih gabaritov javnega programa. Močno potezo v prostoru predstavlja prometna ureditev okoli območja obravnave. Lokacija je namreč obdana z dvema prometnicama, in sicer na jugovzhodu in severozahodu, ter z dvema krožiščema, katerih povežava preseka območje obravnave na dva dela.

Za večino občanov je predmetna lokacija vstopna točka v Podčetrtek. Obiskovalca tako pozdravi podoba zelenih okoliških hribov, po katerih so razpršene silhete dvokapnic. Ta podoba postane tudi rdeča nit zasnove in uvodi v staro vaško jedro Podčetrčka. Več povezanih nizov dvokapnic skupaj tvori enotno streho, ki lebdi med gručami dreves. Dvokapnica simbolno predstavlja posameznika, povežava večih pa celoto oziroma skupnosti.

TRG SKUPNOSTI

Skupnostni prostor krajanov, tako imenovan trg skupnosti, je sekvenca pokritih in nepokritih prostorov ter različnih ambientov, ki nudijo priložnosti za načrtovane in nenatčrtovane interakcije med sokrajanji, ki tvorijo skupnosti. Trg skupnosti je tako prostor, ki spodbuja rojevanje novih vsebin in krepitev identitete kraja skozi tkanje vezi sokrajanov.

UMESTITEV

Obravnavano območje je izredno podolgovato, relativno ozko, lilkaste oblike in vpeto med dve prometnici. Poseg predstavlja razrez na prečne trakove, na katere so postavljeni pokriti in nepokriti segmenti trga skupnosti. Na severovzhodni strani, ob obstoječih objektih z javnim programom v priložju, je umeščen glavni trg, katerega del so tudi predprostori obstoječih programov, manjše otroško igrišče in dvignjena platforma, ki se lahko uporablja kot oder. Pomikajoč se proti jugozahodu obravnavanega območja, trg steče čez cono mešanega prometa naprej proti pokritemu delu. Jugozahodni del trga skupnosti predstavljajo nizi medsebojno povezanih dvokapnic s strehi, pod katerimi se odvijajo različne dejavnosti kraja in krajanov. Dvokapne strehe zasnovani objekti vpenjajo v obstoječo silhueto kraja, hkrati pa se z nizanjem večih vzpostavljajo jasna hierarhija med anonimnim in programsko pomembnejšim delom kraja. Nizi dvokapnic se zamikajo na način, da ustvarjajo programske člene, nakažejo vhode, vzpostavljajo različne mikro ambience in se prilagodijo poteku obstoječih prometnic, ki omejujejo območje. Objekti se glede na višinske gabarite prilagajajo okoljskim objektom, glede na tlorisne gabarite pa se diferencira od anonimnega tkiva. Kljub večjemu tlorisnemu gabaritu se z zamikanjem nanizanih volumnov celoten objekt prilagaja okoljskim objektom. Glavna vhoda v skupnostne prostore krajanov Podčetrčka se nahajata na severozahodni strani objekta. Na isti strani se nahajata tudi servisna vhoda v objekt. Niz dvokapnic se na jugozahodni strani izteče v območje parkirišča, ki predstavlja dostop z avtomobilom na obravnavano območje.

previsni žlebovi z bazenčki za deževnico pridejo še posebej do izraza ob dežju

pogled na glavni trg proti pokritemu delu trga skupnosti

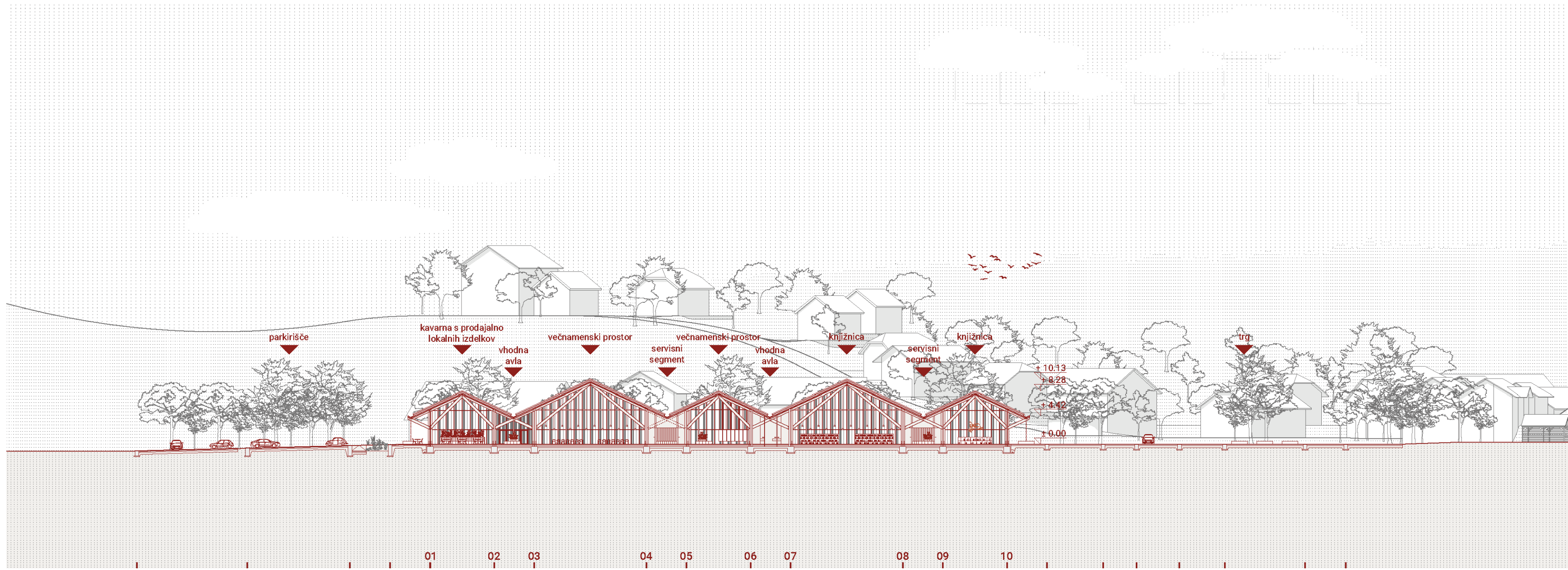

merilo 1 : 1 000

tloris strehe s situacijo

poudarjeni previsni napušči kot podaljšek notranjega prostora

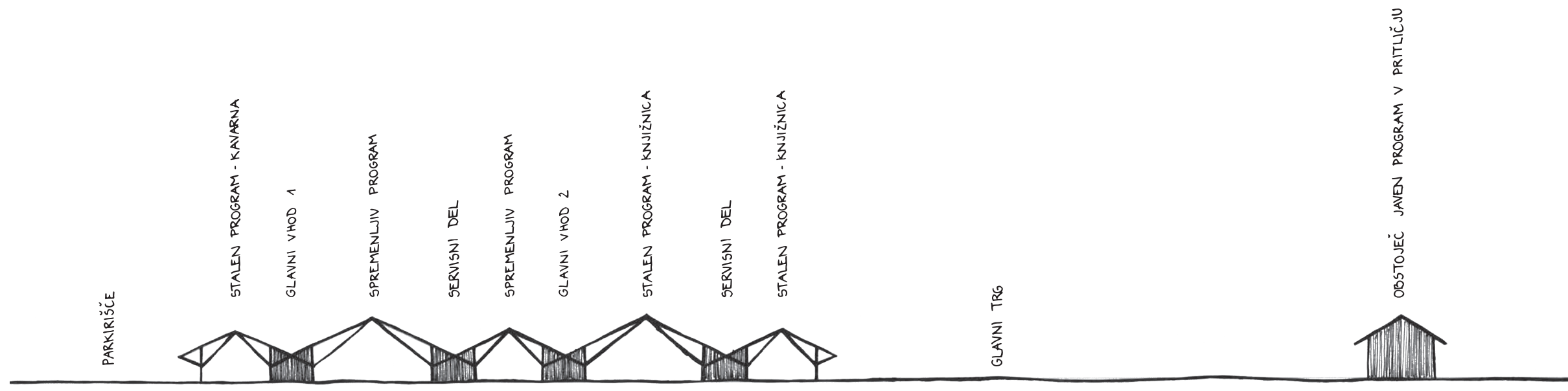

vzdolžni prerez A1-A1

merilo 1 : 500

vhodna avla s kavarno na desni strani in prostorom za spremljiv program na levi

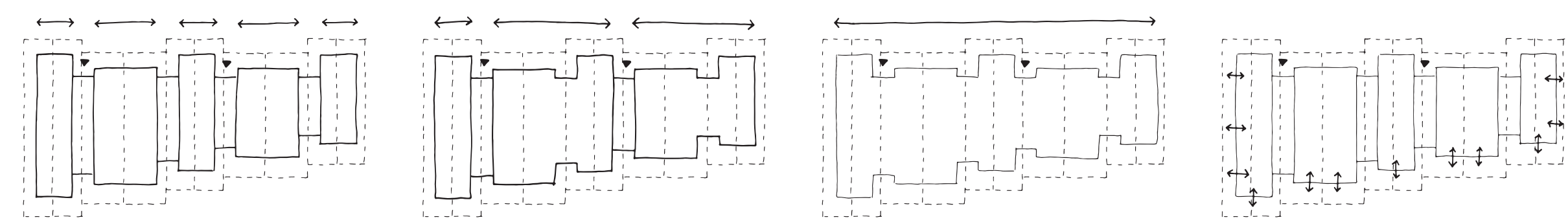
shematski prikaz programske umestitve

PROSTORSKI IN PROGRAMSKA ZASNOVA

Zasnovo objekt predstavlja center skupnosti občine Podčetrtek. Cilj je, da center postane prostor, ki zmogne naseliti različne programe ter različne množice ljudi, in hkrati tudi prostor, ki omogoča preobrazbo za potrebe, ki se pojavijo v prihodnosti. Dejavnosti, ki so predvidene v sklopu tega magistrskega dela, izhajajo iz trenutnih potreb občine in občanov. Predvideno pa je, da se program skozi čas spreminja, in sicer v odvisnosti od zahtev ali potreb, ki se pojavijo v določenem trenutku. Žato so zasnovani prostori in razmerja med njimi skupek odgovorov na dve ključni vprašanji: »Ali vsak program potrebuje svoj prostor?« in »kako obratovati utrip arhitekture skozi vse dni?«. Nov center skupnosti z nanizanimi sekvencami prostorov različnih velikosti in ambientov omogoča umešitev enega večjega ali več manjših programov, ki se po potrebi lahko tudi menjajo. Kako se torej objekt uporablja, je odvisno od potreb kraja in krajanov v določenem trenutku. S takšno prilagodljivostjo objekt lahko ostane aktualen tudi, ko ga naselijo bodoče generacije. Programi predvideni v magistrskem delu je razdeljen na dva sklopa, stalnega in spremljivega. Stalen programski sklop je namenjen vsakodnevnemu življenju, ki zagotavlja konstanten utrip kraja, spremljiv programski sklop pa dejavnostim, ki ne potrebujejo stalnega prostora in se odvijajo zgolj občasno.

ZASNOVA ZUNANJOSTI

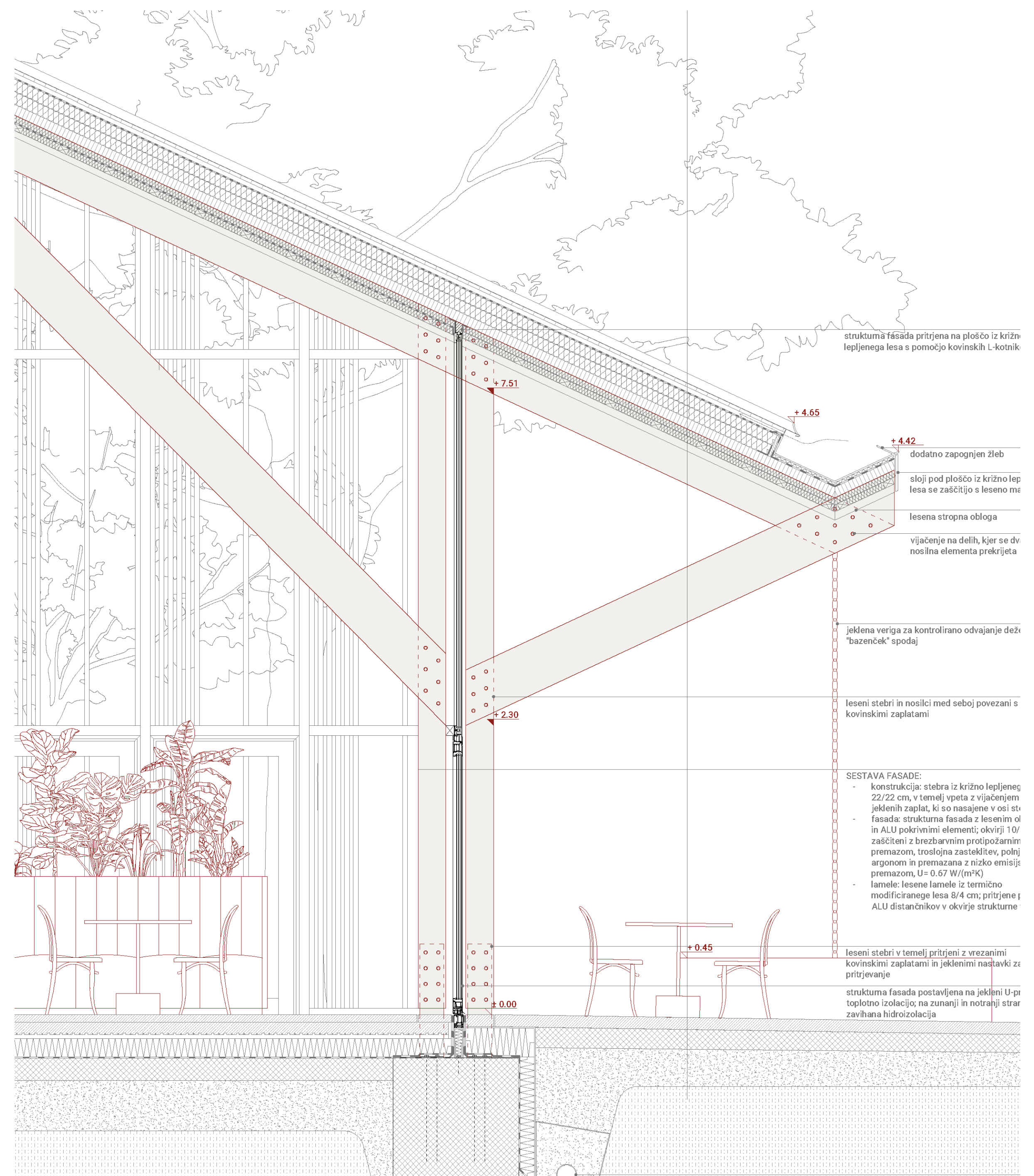
Objekt centra skupnosti je zasnovan kot lesena paviljonska struktura, ki navzven kaže bogato vsebino, ki jo premore Podčetrtek. Lebdéca streha z ogromnimi previsnimi napuši obiskovalca vabi k vstopu v objekt. Hkrati napuši predstavljajo podaljšek notranjega prostora v zunanje in pa zaščito notranjih prostorov pred močnimi poletnimi žarki. Lebdéca streha je dodatno poudarjena še s previsnimi žlebovi, ki deževnico s streh zbirajo v manjših bazenčkih, ki postanejo ključni deli krajinske ureditve trga skupnosti. Fasada objekta je zasnovana lahkotno in transparentno, kot je značilno za paviljonske strukture. Tanke lesene lamelje ob stekleni fasadi tvorijo ovoj okoli notranjosti in z goščenjem oziroma redčenjem nakazujejo zasebnost oziroma javnost notranjih programov ter nakazujejo vhode. Struktura fasade s pomnikom v globino in merilno stroho postavi v prvi plan in ji pusti, da zaletbi nad prostorom. Poleg že omenjenih bazenčkov za deževnico so pomemben del krajinske ureditve še poudarjene podolgovate prečne poteze v tleh, ki potekajo po liniji stebrov objekta. Linijski poudarki potekajo prečno od roba do roba obravnavanega območja in se vzdolžno nadaljujejo na glavnem trgu in parkirišču. Vzdolž trga skupnosti, ob severozahodni in jugovzhodni strani obravnavanega območja, so ob programskih poudarkih zasajene grube višjih dreves. Prečno na območje so nizke cvetlične in travnate zasaditve.

posamezni segmenti kot samostojne enote povezovanje posameznih segmentov posamezni segmenti tvorijo večjo celoto povezovanje notranjih prostorov z zunanjimi prostori oziroma različnimi ambienti

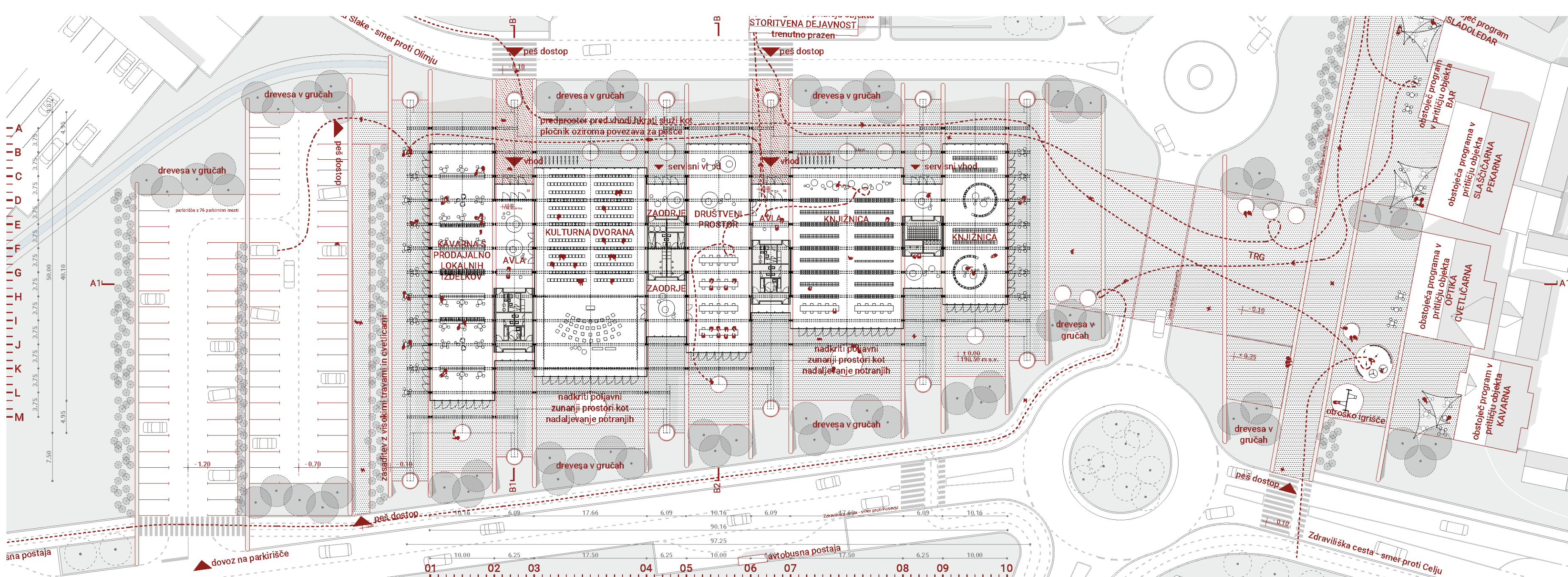
ZASNOVA NOTRANJOSTI

Tako kot zunaj je tudi v notranjosti glavni vizualni element streha oziroma konstrukcija, ki jo podpira. Leseni nosilci se kontinuirano prepletajo med sabo iz prostora v prostor. Med linijami nosilcev potekajo tanjše lesene letvice, ki skupaj s primarno konstrukcijo tvorijo zaključeno celoto. Streha stoji na dvojnih stebrih. Slednji so razmaknjeni, da pustijo prostor za drsne panele, ki potekajo v prečni smeri. Zaprti drsni paneli ločujejo prostore za potrebe ločevanja programov. V primeru, da prostor naseli program, ki potrebuje več prostora, se drsni paneli zložijo ob stene servisnih jeder. Fleksibilnost objekta, da se prilagaja zahtevam specifičnega programa, je ključna za ohranjanje aktualnosti objekta za naslednje generacije krajanov. Konstruktivna zasnova, ki se ni dotakne le točkovno, omogoča tudi morebitne torsne prilagoditve oziroma prilagoditve zasnovane, ki bi jih naslednje generacije morala potrebovati. Zasnovanemu objektu pripadata dva glavna vhoda, ki sta umeščena na način, da se ob njima na vsaki strani nahajata po en stalen in en spremljiv program. Na ta način so programi enakomerno razporejeni po celotni strukturi in obravnavanem območju. Za nanizane segmente so značilne tri različne višine prostorov, pri čemer velja pravilo, da so prostori z najvišjo višino namenjeni večjemu številu ljudi in splošno večjim programom, prostori s srednjo višino so namenjeni manjšemu številu ljudi ali programi, ki potrebujejo manjšo več zasebnosti, prostori z najnižjo višino pa so vhodne avle in segmenti s servisnimi prostori.

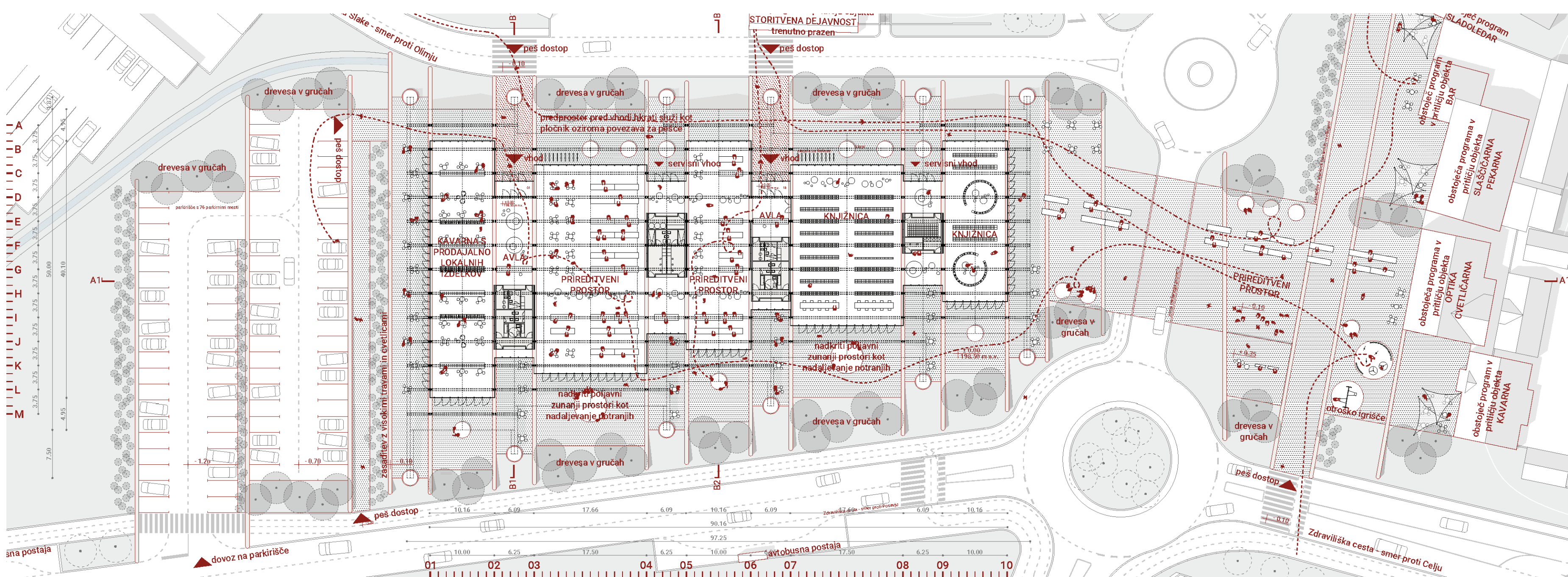
merilo 1 : 25

fasadni pas

merilo 1 : 500

scenarij vsakodnevné uporabe prostora. v vsakega izmed posameznih segmentov je umeščen svoj program, kot na primer kavarna in knjižnica s kulturno dvorano

merilo 1 : 500

scenarij periodične uporabe prostora. posamezni segmenti so združeni, da omogočijo umešitev enega večjega programa kot je na primer kulinarčni festival

